

แนวทางการพัฒนาระบบกำลังพลสำรองของกองทัพอากาศ

นาวาอากาศเอกสุพรหม ทำจะติ

กล่าวกันว่าในสงครามสมัยใหม่นั้น กำลังทางอากาศถือเป็นเครื่องชี้วัดชัยชนะของสงคราม (Cutting Edge) ดังนั้นทุกประเทศในโลกจึงได้มีการพัฒนาขีดความสามารถของกำลังทางอากาศให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ตามขีดจำกัดของแต่ละประเทศ สำหรับประเทศไทย โดยกองทัพอากาศ ก็ได้มีการพัฒนาขีดความสามารถของกำลังทางอากาศ ให้มีความทันสมัยตามกรอบงบประมาณของประเทศเช่นกัน แต่กำลังทางอากาศจะมีขีดความสามารถน้อยกว่าเพียงใดนั้น ก็ขึ้นกับบุคลากรเหล่านักบิน และเจ้าหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติทางอากาศ เพื่อให้เครื่องบินสามารถปฏิบัติภารกิจ ตอบสนองความต้องการของกองทัพอากาศได้ ซึ่งการสามารถลดระยะเวลาในการบริการ (Service) การบรรจุอาวุธ และระเบิดให้กับเครื่องบิน (Turn Around Time) เพื่อเพิ่มเที่ยวบินให้มากขึ้นนั้น ต้องอาศัยกำลังคนและเทคโนโลยี กำลังคนในที่นี้คือกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความสามารถตามความต้องการของกองทัพอากาศ

กองทัพอากาศมีกำลังพลเหล่านักบิน ที่เป็นนักบินประจำกองพร้อมรบสังกัดหน่วยบิน และนักบินประจำกองพร้อมรบไม่สังกัดหน่วยบิน (นักบินส่วนกลาง) ชั้นยศนาวาอากาศเอกลงมา มีจำนวนเพียงพอสามารถรองรับสถานการณ์ในภาวะไม่ปกติได้ โดยนักบินส่วนกลางของกองทัพอากาศได้รักษาสภาพความพร้อมรบกับเครื่องบินแต่ละแบบที่ได้ทำการบินมาตามที กองทัพอากาศกำหนด แต่กำลังพลสำรองจำพวกสนับสนุนการปฏิบัติทางอากาศมีจำนวนน้อย ซึ่งปัจจุบันได้จากข้าราชการสังกัดกองทัพอากาศที่ลาออกจากราชการแล้วมีสภาพเป็นกองหนุน ชั้นที่ ๑ (อายุไม่เกิน ๔๖ ปี) ไม่สอดคล้องต่อความต้องการ ดังนั้นกองทัพอากาศจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบกำลังพลสำรองของกองทัพอากาศให้มีจำนวนกำลังพลที่เพียงพอ และมีขีดความสามารถตรงต่อความต้องการของกองทัพอากาศ ตลอดจนสามารถใช้งานร่วมกับกำลังประจำการได้ตั้งแต่ภาวะปกติ

กองทัพอากาศได้มีการดำเนินการในกิจการระบบกำลังพลสำรองภายใต้ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการเตรียมพล พ.ศ.๒๕๑๕ โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๑๖ จนถึงปัจจุบัน เป็นการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ และทบทวนการฝึกวิชาทหาร โดยกำลังพลที่เรียกมาฝึกนั้น เป็นกำลังพลสำรองที่ได้จากข้าราชการสังกัดกองทัพอากาศที่ลาออกจากราชการไปเป็นนายทหารสัญญาบัตรและนายทหารประทวนกองหนุน ซึ่งมีจำนวนไม่มากนัก สำหรับพลทหารกองหนุนที่ปลดจากการเป็นทหารกองประจำการนั้น ที่ผ่านมาก็เคยมีการเรียกพลมาฝึก เนื่องจากมิได้

ปฏิบัติในภารกิจการสนับสนุนการปฏิบัติการทางอากาศ ซึ่งตลอดระยะเวลา ๓๓ ปีที่ผ่านมา กองทัพอากาศยังไม่ได้มีการปรับปรุงแผนการพัฒนาระบบกำลังพลสำรองของกองทัพอย่างเป็นรูปธรรม ทั้ง ๕ ระบบ ที่ตรงต่อความต้องการของกองทัพอากาศเพื่อสนับสนุนภารกิจการปฏิบัติการทางอากาศ กล่าวคือ ระบบผลิตกำลังพลสำรอง ปัจจุบันได้จากข้าราชการสังกัดกองทัพอากาศที่ลาออกเป็นนายทหารประทวนกองหนุนประเภท ๑ สำหรับการผลิตจากนักศึกษาวิชาทหารนั้น เดิมกองทัพอากาศไม่สามารถดำเนินการฝึกเองได้เนื่องจากพระราชบัญญัติการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร พ.ศ.๒๕๐๓ กำหนดให้กองทัพเป็นผู้ดำเนินการ โดยหากแบ่งจำนวนนักศึกษาวิชาทหารที่กองทัพฝึกสำเร็จแล้วแต่งตั้งยศเป็นจ่าอากาศเอก ก็จะมีความสามารถไม่ตรงต่อความต้องการของกองทัพอากาศ เนื่องจากกองทัพอากาศมิได้ต้องการกำลังพลเหล่าทหารราบ หรือเหล่ารบอื่นแต่อย่างใด กองทัพอากาศต้องการกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความสามารถในด้านเทคนิคเพื่อสนับสนุนภารกิจการปฏิบัติการทางอากาศ จึงได้เริ่มทำการฝึกนักศึกษาวิชาทหารในส่วนของกองทัพอากาศเอง ตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ เป็นต้นมา ระบบควบคุมกำลังพลสำรอง กองกำลังพลสำรอง กรมกำลังพลทหารอากาศ ได้มีการจัดเก็บข้อมูลกำลังพลสำรองกองทัพอากาศไว้ แต่มีจำนวนน้อย ระบบเรียกพลและระดมพล ที่ผ่านมามีหากเป็นนายทหารสัญญาบัตรกองหนุน กองทัพอากาศสามารถออกคำสั่งเรียกพลได้เอง แต่หากเป็นนายทหารประทวนกองหนุน หรือพลทหารกองหนุนนั้น ต้องดำเนินการผ่านกองทัพบก และกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ออกหมายเรียกพลให้ ซึ่งจากการปฏิบัติมีความล่าช้าขั้นตอนมาก ทำให้กำลังพลสำรองรับหมายเรียกไม่ทันต่อการฝึก นอกจากนี้ระบบการฝึกศึกษากำลังพลสำรอง ยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร ส่วนระบบการบรรจุและการใช้กำลังพลสำรอง ปัจจุบันกองทัพอากาศยังไม่มีกรบรรจุและการใช้งานเลยจากปัญหาความไม่พร้อมในระบบกำลังพลสำรองของกองทัพอากาศดังกล่าวนี้ จะส่งผลกระทบต่อกองทัพอากาศ หากเกิดภัยคุกคาม เนื่องจากกำลังรบหลักของกองทัพอากาศ ปัจจุบันบรรจุเพียงร้อยละ ๔๐ ของอัตราทั้งหมดของกองทัพอากาศเท่านั้น

จากผลการวิจัยของผู้เขียน พบว่าการดำเนินการ ระบบกำลังพลสำรองของกองทัพอากาศ ปัจจุบันยังไม่เหมาะสม กล่าวคือ ยังไม่มีการปรับปรุง และพัฒนาระบบย่อยทั้ง ๕ ระบบ ซึ่งเป็นต้นเหตุของปัญหาในระบบกำลังพลสำรองของกองทัพอากาศ ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว กองทัพอากาศควรดำเนินการพัฒนาระบบกำลังพลสำรองของกองทัพอากาศ ดังนี้

๑. กรมยุทธการทหารอากาศ ดำเนินการจัดทำบัญชีบรรจุกำลังพลให้พร้อม โดยเร็ว และดำเนินการจัดทำแผนขยายการบรรจุกำลังพลสำรองเพิ่มขึ้นตามความเหมาะสม เพื่อประโยชน์ในการปรับลดกำลังพลลง

๒. จัดตั้งหน่วยงานขึ้นมารับผิดชอบกิจการกำลังพลสำรองโดยตรง โดยตั้งเป็น กรมกำลังพลสำรองทหารอากาศ หรือหน่วยบัญชาการกำลังพลสำรองทหารอากาศ ให้มีหน้าที่ กำกับดูแล และพัฒนาระบบกำลังพลสำรองกองทัพอากาศทั้ง ๕ ระบบ ซึ่งมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

ก. ระบบการผลิตกำลังพลสำรอง

๑) กำลังพลสำรอง ต้องมาจากการเกณฑ์หรือการอาสาสมัครเท่านั้น ซึ่งจะได้ กำลังพลทหารประจำการที่มีความรู้ตั้งแต่ ระดับมัธยมศึกษาถึงปริญญาสาขาต่าง ๆ แล้ว ดำเนินการแยกพื้นความรู้ให้เหมาะสมกับเหล่าสายวิทยาการที่จะบรรจุลงในแต่ละตำแหน่ง โดย ให้ทำการฝึกวิชาทหารเบื้องต้นก่อนเป็นเวลา ๓ เดือน เพื่อให้ทราบถึง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และ แบบธรรมเนียมทหาร จากนั้นแยกไปบรรจุลงในแต่ละตำแหน่งตามเหล่าที่กำหนดไว้ในเบื้องต้น เพื่อฝึกความชำนาญทหารอากาศ ร่วมกับกำลังประจำการ เป็นเวลา ๑ ปี ๙ เดือนที่เหลือ แล้วจึง ปลดเป็นกองหนุนของกองทัพอากาศ (กำลังพลสำรอง) ตามเกณฑ์อายุของประเภทกองหนุนต่อไป

๒) กำลังพลประเภทพลทหาร เมื่อปลดประจำการแล้ว เป็นพลทหารกองหนุน ในระบบกำลังพลสำรองของกองทัพอากาศ โดยกรมกำลังพลสำรองทหารอากาศ หรือหน่วย บัญชาการกำลังพลสำรองทหารอากาศ เป็นผู้ควบคุมยอดของแต่ละสายวิทยาการ รวมทั้ง ดำเนินการทั้ง ๕ ระบบ

๓) ดำเนินการให้การฝึกและศึกษาแก่กำลังพลสำรอง ระหว่างเป็นกำลังพล สำรองในเหล่าที่ได้รับการบรรจุ แล้ววัดผลการศึกษาและการฝึกความชำนาญทหารอากาศตาม สายวิทยาการที่ได้บรรจุ เพื่อพิจารณาเลื่อนชั้นยศตามระยะเวลาที่กำหนด เป็น กำลังพลสำรอง ประเภทนายทหารประทวน และนายทหารสัญญาบัตรต่อไป

ข. ระบบการควบคุมกำลังพลสำรอง

เนื่องจากตามหลักความเป็นจริง หากเกิดสงคราม จะต้องมีกำลังสำรองที่ พร้อมรบเพื่อทำการรบ โดยบรรจุตามบัญชีบรรจุกำลังพล และกองหนุนอีกจำนวนหนึ่งฝึกเพิ่มเติม ให้พร้อมรบ เพื่อเป็นกำลังหนุนในการรบ โดยการทดแทนกำลัง และการขยายกำลัง ซึ่งกองทัพอากาศโดยกรมกำลังพลสำรองทหารอากาศ หรือหน่วยบัญชาการกำลังพลสำรอง เป็นหน่วยควบคุมระบบกำลังพลสำรอง โดยไม่ผ่านสัสดีของกองทัพบกและฝ่ายปกครองอื่น ซึ่งควรดำเนินการ ดังนี้

๑) นำระบบสารสนเทศ มาใช้งานในระบบควบคุม โดยใช้ควบคุมยอดกำลังพลสำรองแต่ละเหล่าสายวิทยาการ ควบคุมการเลื่อนชั้นยศในแต่ละชั้นยศ ติดต่อประสาน และประชาสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับกำลังพลสำรอง การให้การศึกษา และการเรียกพลเพื่อฝึกปฏิบัติงาน โดยจัดทำเว็บไซต์เพื่อความสะดวกให้กับกำลังพลสำรอง ในการเลือกวันเวลาในการเข้ารับการเรียกพลเอง

๒) ควบคุมการศึกษาอบรมกำลังพลสำรอง ที่เข้ามาอบรมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในแต่ละสายวิทยาการของกำลังพลสำรองที่บรรจุ ตลอดจนดำเนินการออกคำสั่งให้กำลังพลสำรองแต่ละคน ไปฝึกปฏิบัติงานตามตำแหน่งที่ได้รับการบรรจุตามอัตราบัญชีบรรจุกำลังพลที่กำหนด (กรมยุทธการทหารอากาศเป็นผู้จัดทำ) โดยหมุนเวียนเป็นวงรอบในแต่ละปี ตั้งแต่ภาวะปกติ

๓) ดำเนินส่งรายชื่อกำลังพลสำรองที่ไม่มาดำเนินการในวงรอบปี ให้ฝ่ายปกครอง ดำเนินคดีตามกฎหมาย ฐานหลีกเลี่ยงการเรียกพล

ค. ระบบการเรียกพลหรือระดมพล

๑) ภาวะปกติ

ใช้ระบบสารสนเทศในระบบควบคุมช่วยในการเรียกพลโดยเปิดเว็บไซต์ กำหนดตารางเวลาการศึกษาอบรม และการฝึกปฏิบัติงานโดยให้มาปฏิบัติงานร่วมกับกำลังประจำการ (ตารางการเรียกพล) ซึ่งกำลังพลสำรองเป็นผู้กำหนดและเลือกวันที่จะเข้ารับการศึกษาอบรม เข้ารับการฝึกปฏิบัติงานเอง (เรียกพล) บันทึกวันดังกล่าวผ่านเว็บไซต์ โดยหมุนเวียนกันมาปฏิบัติงานตั้งแต่ภาวะปกติ เป็นวงรอบของแต่ละปี

ตัวอย่างเช่น จำอากาศเอกสุรินทร์ หอมกรุ่น กำลังพลสำรองตำแหน่งช่างเครื่องยนต์ไอพ่น สังกัด แผนกซ่อมบำรุง กองบิน ๑ ต้องเข้ารับการเรียกพลเพื่อฝึก เป็นเวลา ๑๐ วันทำการ ก็สามารถเปิดเว็บไซต์ดูตาราง เพื่อกำหนดวันที่จะต้องเข้ารับการศึกษาอบรม และ การฝึกเองได้

๒) ภาวะสงคราม

ใช้กฎหมายบังคับโดยประกาศเป็นพระราชบัญญัติการระดมพล ใช้สื่อทุกประเภทที่มีประกาศ ซึ่งกำลังพลสำรองของกองทัพอากาศทุกคน ต้องมารายงานตัวที่ กรมกำลังพลสำรองทหารอากาศ หรือหน่วยบัญชาการกำลังพลสำรองทหารอากาศ ตามที่จัดตั้งในข้อ ๒ เพื่อจัดสรรกำลังพลสำรองให้หน่วยที่ได้รับการบรรจุตามบัญชีบรรจุกำลังพล ส่วนกำลังพลสำรองทั่วไปที่เหลือ ดำเนินการฝึกให้พร้อมรบ เพื่อทดแทนกำลัง และขยายกำลังต่อไป

ง. ระบบการฝึกและศึกษากำลังพลสำรอง

ตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๑๕ การเรียกพล สามารถเรียกพล เพื่อฝึกได้ ปีละไม่เกิน ๖๐ วันตามกฎหมาย แต่ในความเป็นจริงไม่สามารถทำได้ เนื่องจากกำลังพลสำรองมีงานประจำอยู่ ดังนั้น ระบบการฝึกและศึกษากำลังพลสำรองของกองทัพอากาศต้อง นำระบบสารสนเทศในระบบควบคุมกำลังพลสำรองมาใช้ โดยให้สอดคล้องกับระบบการเรียกพล หรือระดมพล ซึ่งจัดการฝึกและศึกษา ดังนี้

๑) จัดให้มีการศึกษาอบรมในวิชาเหล่าสายวิทยาการที่กำลังพลสำรองบรรจุ ๘๐ ชั่วโมง อบรมวันละ ๔ ชั่วโมง ในวัน เสาร์ – อาทิตย์ ใช้เวลา ๒๐ วัน โดยหน่วยที่ได้จัดตั้งขึ้น ตามข้อ ๒ และใช้ระบบสารสนเทศช่วยจัดตารางศึกษาอบรมเปิดเว็บไซต์ เพื่อความสะดวกของ กำลังพลสำรอง โดยกำลังพลสำรองเป็นผู้รับผิดชอบตัวเองในการกำหนดวันเวลา

๒) ดำเนินการฝึกร่วมกับกำลังประจำการ ตามบัญชีบรรจุกำลังพลหรือตามที่ หน่วยที่ได้จัดตั้งขึ้นในข้อ ๓ กำหนดตามเหล่าสายวิทยาการของกำลังพลสำรอง อย่างต่อเนื่อง ๑๐ วันทำการ กำลังพลสำรองรับผิดชอบตัวเองเช่นกัน โดยสามารถเลือกเวลาการเข้ารับการศึกษาตาม ตารางการฝึกที่กำหนดผ่านทางเว็บไซต์

๓) หน่วยรับผิดชอบที่ได้จัดตั้งขึ้นในข้อ ๓ พิจารณานำผลการศึกษาอบรม และการปฏิบัติการฝึกปฏิบัติงาน พิจารณาเลื่อนยศและตำแหน่ง ตามกรอบเวลาที่ กระทรวงกลาโหมกำหนด จากพลทหารกองหนุน เป็น นายทหารประทวนกองหนุน และ จากนายทหารประทวนกองหนุน เป็นนายทหารสัญญาบัตรกองหนุน ตามลำดับ

จ. ระบบการบรรจุและการใช้กำลังพลสำรอง

๑) ระบบการบรรจุ

ก) กรมยุทธการทหารอากาศ จัดทำอัตราบัญชีบรรจุอัตรากำลังพล ใน หน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศให้ชัดเจนตามข้อ ๑ ในอัตรากองทัพอากาศ พ.ศ.๒๕๕๒

ข) หน่วยควบคุมกำลังพลสำรองที่จัดตั้งตามข้อ ๓ พิจารณาบรรจุ กำลังพลสำรองพร้อมรบตามบัญชีบรรจุกำลัง ในอัตรากองทัพอากาศ พ.ศ.๒๕๕๒

ค) กำลังพลสำรองทั่วไปที่เหลือจากข้อ ข) ในเหล่าสายวิทยาการต่าง ๆ ที่หน่วยควบคุมกำหนดตามข้อ ๓ หากมีมากเพียงพอจึงค่อย ๆ ขยายการบรรจุในอัตราจริงของกำลังพลประจำการตามแผนที่กรมยุทธการทหารอากาศดำเนินการตามข้อ ๑ ให้เป็นแบบสากลประเทศ ส่วนใหญ่ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในด้านประหยังบประมาณ ตลอดจนปลูกฝังให้ประชาชนทุกคน มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อการป้องกันประเทศ ซึ่งกำลังพลส่วนนี้อาจเป็นพนักงานราชการของ กองทัพอากาศก็ได้

๒) การใช้งาน

ก) ยามปกติ และยามสงคราม ต้องใช้กำลังพลสำรองเป็นกำลังรบหลักเหมือนกัน โดยภารกิจและหน่วยงานที่สำคัญให้กำลังประจำการเป็นหน่วยรับผิดชอบ

ข) ยามปกติใช้กำลังพลสำรองปฏิบัติในกองทัพอากาศ ร่วมกับกำลังประจำการตั้งแต่ยามปกติ โดยหมุนเวียนกันเข้ามาฝึกปฏิบัติงานร่วมกับกำลังประจำการในเหล่าสายวิทยาการที่กำลังพลสำรองบรรจุ ตามหน่วยควบคุมในข้อ ๓ กำหนดตามตารางการศึกษาอบรม และการฝึกปฏิบัติตามเว็บไซต์ ที่กำหนด ซึ่งกองทัพอากาศสามารถใช้ประโยชน์จากการนี้ในการลดกำลังพลประจำการลงได้

หากกองทัพอากาศสามารถพัฒนาระบบกำลังพลสำรองทั้ง ๕ ระบบย่อยตามแนวทางการพัฒนาที่ผู้เขียนเสนอแนะแล้ว อาจเกิดประโยชน์อย่างมากต่อกองทัพอากาศในการลดกำลังพลประจำการลง และสามารถนำกำลังพลสำรองของกองทัพอากาศมาใช้งานให้เกิดประโยชน์ต่อไป
